

Hvussu verður streymur til?

Sum lesarar okkara vita, so hava vit á baksíðuni í okkara seinastu bløðum havt yvirlit yvir rákið (vestfallskýrrindini) í nøkrum av høvuðsfirðum okkara.

Hesar hentu upplýsingar, sum eisini frammyvir verða at finna á baksíðuni í hvørjum Sosiali, hava verið so væl móttiknar av lesarum okkara, at vit heittu á streym-heimildarmann okkara, sjómannsskúlalæran Ólav á Heygum, um í stuttum at greiða okkum frá, hvussu eitt nú streymur verður til

Um streym verður sagt, at hann er harður ella spakur (góður). Tá tað er harðasti streymur, verður sagt, at tað er mysing.

Tað er umleið ein vika millum harðasta og besta streym (streymloysu).

Tað er fyrst og fremst mánin, sum ger, at vit hava sjóvarfallsstreym. Við tað, at mánin ferðast kring jørðina, ger atdráttarmegi hansara á jørðina tað, at hann dregur eina

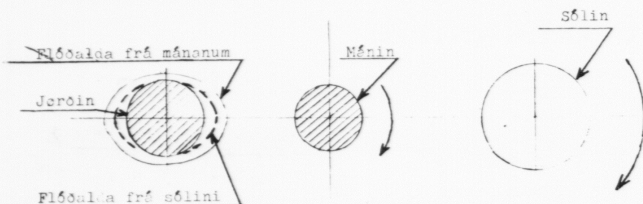
flóðaldu aftan á sær á jørðini. Henda flóðalda er seinkað 1 - 2 dagar í mun til støðu mánans.

Mánin hevur ikki altíð somu fjarstöðu frá jørðini. Jú nærri hann er, tess størri atdráttarmegi og harvið størri flóðalda, og harðari rekur. Mótsatt tá mánin er longur burtur frá jørðini.

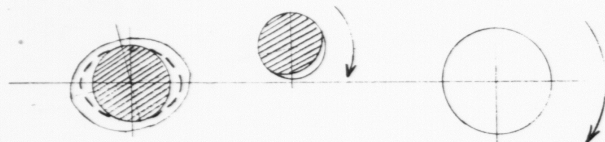
Sólin skapar eisini eina flóðaldu, men av tí, at fjarstöðan millum sólina og

jørðina er so stór, verður henda flóðalda væl minni enn tann, mánin ger. Fyri betur at skilja omanfyri nevndu viðurskifti, kunnu vit hyggja at strikumyndunum niðanfyri.

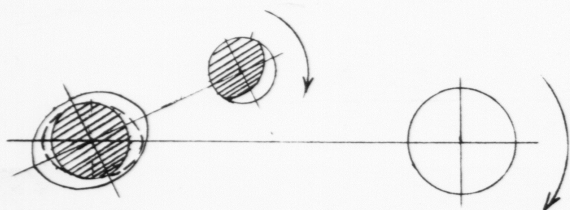
Eins og í navigasjon annars, verður roknað við, at jørðin liggur still í rúmdini, og at mánin, sólin og øll onnur himmalikam mala runt um hana.

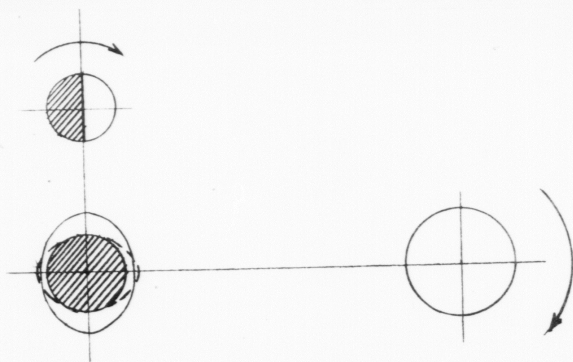
Mynd 1 — Byrjunarstöða. Niða, ella tendring (Máin er myrkur). Flóðaldurnar báðar virka sama veg. 1 - 2 dagar aftaná er harðasti streymur.

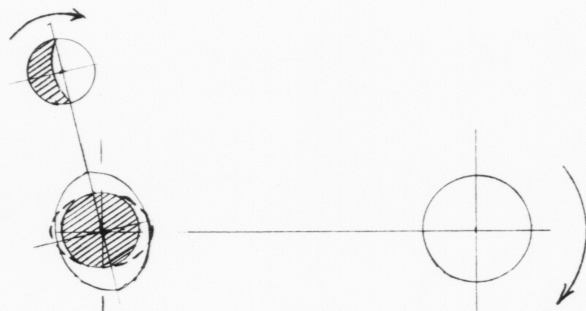
Mynd 2. Eftir einum samdøgurði er sólin nú komin eina ferð runt jørðina. Máin er tó ikki komin runt enn, tí hann hevur umleið trý korter longur um ferðina. Sum myndin visir, virka flóðaldurnar nú ikki sama veg — streymurin linkar.

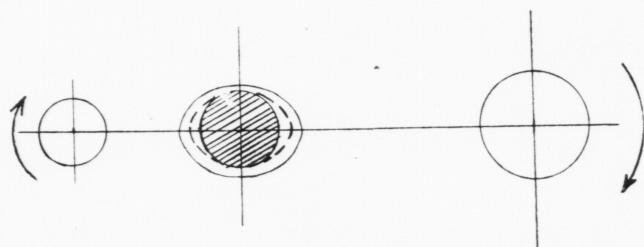
Mynd 3. Enn eitt samdøgur er liðið, og sólin er komin enn eina ferð runt jørðina. Máin er nú í síni ferð runt jørðina seinkaður umleið hálvan annan tíma í mun til sólina — streymurin linkar.

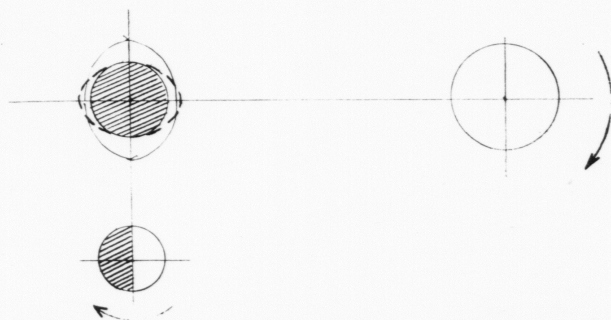
Mynd 4. Nú leypa vit fram til 7. samdøgur. Máin er nú seinkaður fjórðings umfar í mun til sólina. Nú er fyrra kvarter — máin er hálvur. Atdráttarmegin hjá mánanum og sólina virka nú soleiðis, at tann samlaða flóðaldan hevur sitt minsta virði. 1 - 2 dagar aftaná er besti streymur.

Mynd 5. Enn eitt umfar, mánin veksur, og streymurin harðnar.

Mynd 6. Nú eru góðir 7 dagar lidnir síðan fyrra kvarter. Nú er fullmáni, flóðaldurnar virka nú aftur sama veg, og um 1 - 2 dagar er aftur harðasti streymur.

Mynd 7. Umleið 7 dagar aftaná fullmána hava vit seinna kvarter. Flóðaldurnar virka nú aftur hvør sín veg, t.v.s. tann samlaða flóðaldan hevur nú aftur sitt minsta virði, og vit hava fyri aðru ferð besta streym um 1 - 2 dagar.